

Miljö- och energidepartementet

Datum
2016-10-18

Ert dnr
M2016/1849/R

Vårt dnr
2016/169

Angående Promemorian Miljöbedömningar (Ds 2016:25)

Näringslivets Regelnämnd, NNR har tagit del av det aktuella förslaget och önskar lämna följande synpunkter.

NNR har i tidigare sammanhang påtalat behovet av en effektivisering av regelverket kring miljökonsekvensbeskrivningar och välkomnar därför ambitionen som anges i promemorian för att åstadkomma detta. NNR har dock en del synpunkter på förändringar som behöver göras för att denna ambition ska kunna uppfyllas.

Samråd och förenklat underlag

I promemorian föreslås bl.a. att bestämmelserna om praktisk miljöbedömning av verksamheter och åtgärder endast ska tillämpas på sådana verksamheter och åtgärder som kan antas medföra en betydande miljöpåverkan och att verksamhetsutövare som inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan istället kan ta fram ett förenklat underlag. Det förenklade underlaget ska innehålla de uppgifter som behövs för en bedömning av de huvudsakliga miljöeffekter som verksamheten eller åtgärden kan antas medföra. I promemorian föreslås också att två formaliserade samrådsförfaranden införs, dels ett undersökningssamråd, där länsstyrelsen ska fatta beslut om verksamheten eller åtgärden kan anses innebära betydande miljöpåverkan, dels ett avgränsningssamråd, där syftet är att avgränsa miljökonsekvensbeskrivningen, när en sådan behöver tas. Innan verksamhetsutövaren tar fram det förenklade underlaget ska denne enligt förslaget inhämta synpunkter från samrådsparterna i undersökningssamrådet avseende omfattning och detaljeringsgrad i det förenklade underlaget.

NNR finner att det är otydligt hur omfattande samrådsprocessen behöver vara när ett förenklat underlag tas fram. I 6 kap. 27§ anges att ”verksamhetsutövaren ska se till att de som deltog i undersökningssamrådet har fått tillfälle att ge sina synpunkter på underlagets omfattning och detaljeringsgrad innan underlaget tas fram”. Samtidigt så presenteras på s. 221 i promemorian bakgrunden till detta under rubriken ”Samråd om innehållet i det förenklade underlaget”. NNR befärar att de olika uttrycken i författningstexten respektive promemorian kan skapa utrymme för olika tolkningar vilket kan leda till att vinsten av en uppdelning av samråden försvinner.

NNR anser att det är viktigt att det blir en verklig skillnad i kravnivå mellan det förenklade underlaget och en MKB. Det kan då medverka till att större fokus och resurser kan läggas på frågor som är mer viktiga ur ett miljöperspektiv. NNR finner att det finns frågetecken kring om det förenklade underlaget verkligen kommer att bli en förenkling för företag. Att underlaget benämns förenklat underlag istället för miljökonsekvensbeskrivning har förvisso

ett signalvärde men är inte tillräckligt för att åstadkomma en förändring. Det måste också till ett synsätt och handling som understödjer detta. För att åstadkomma en skillnad krävs t.ex. att det är tydligt för de tillämpande myndigheterna att syftet med ändringen är att åstadkomma en förenkling och att tydliga riktlinjer ges till dessa så att bedömningar kan göras på ett likartat sätt som innebär en skillnad i kravnivå mellan de olika underlagen. Detta då i viss mån samma terminologi används för vad som ska ingå och bedömas i såväl ett förenklat underlag som i en MKB.

NNR saknar i promemorian också en analys och övervägande av alternativet att inte tillföra några ytterligare bestämmelser om vilket underlag som ska ges in för verksamheter som inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Detta bl.a. i ljuset av att det i 22 kap. 1 § miljöbalken finns krav på vad som ska finnas med i en tillståndsansökan. Sökanden har också krav på sig att visa hur hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken uppfylls. Analysen bör beträffande samrådet också belysa alternativet att jämställa remissförfarandet som tillämpas tillståndsprovningen med ett samrådsförfarande och att detta utnyttjas som en del i genomförandet av MKB-direktivet.

Förslagen och ändringsdirektivet

NNR anser det viktigt att de svenska reglerna harmoniseras med MKB-direktivet då detta kan medföra viktiga besparingar av resurser för både företag och myndigheter. Vilka verksamheter som kan anses ha betydande miljöeffekter är i detta sammanhang en viktig fråga för företagen. NNR saknar därför i promemorian en redogörelse för hur de svenska reglerna förhåller sig till MKB-direktivets bilaga I och II som anger vilka verksamheter som ska anses ha betydande miljöeffekter och som därmed kommer att omfattas av kraven på en praktisk miljöbedömning och MKB. En utgångspunkt anser NNR vara att inte ställa högre krav än de direktivet anger i denna del. NNR saknar också en bedömning av det finns ytterligare verksamheter som inte ska antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Vad avser de detaljerade krav på innehåll i en MKB som anges i MKB-direktivet och som också återspeglas i de föreslagna reglerna om innehållet i en MKB finner NNR att det är viktigt att den MKB som ska göras inte blir mer omfattande än nödvändigt för provningen. Enligt NNR bör det med anledning av detta tydliggöras att de uppgifter som anges i ändringsdirektivets bilaga 4 inte alltid behöver finnas med i MKB. När det gäller ändringstillstånd finns en bestämmelse som medger att MKB:n ska anpassas till provningens omfattning. Om direktivet medger att samma princip kan gälla generellt för MKB-dokument anser NNR att detta bör tillämpas.

Tidsfrist för beslut om betydande miljöpåverkan

Det föreslås i enlighet med direktivet en tidsfrist för när länsstyrelsen ska fatta beslut om huruvida en verksamhet eller åtgärd kan antas medföra betydande miljöpåverkan. Enligt förslaget ska Länsstyrelsen så snart som möjligt och senast inom 90 dagar, från det att verksamhetsutövaren tagit fram ett fullständigt samrådsunderlag och lämnat in sin samrådsredogörelse, avgöra om en praktisk miljöbedömning ska göras. Länsstyrelsen har också i undantagsfall möjlighet att förlänga denna tid. Då sådana beslut normalt bör kunna fattas mycket snabbt finner NNR att 90 dagar är en alltför generös tidsgräns som inte skapar incitament för Länsstyrelsen att påskynda och effektivisera handläggningen. NNR saknar en närmare analys av konsekvenserna av detta förslag för svenska företag som NNR befarar för vissa ärenden kan komma att innebära att handläggningstiderna förlängs snarare än förkortas. I analysen bör också ingå att titta på möjligheten att ställa krav på att ytterligare påskynda och effektivisera handläggningen. Genom en kategorisering i olika ärendetyper och mätningar av

handläggningstiden för dessa borde en rimlig målsättning som också skapar incitament till en effektiv handläggning kunna sättas.

Miljöorganisationers rätt att överklaga

I promemorian föreslås att miljöorganisationer ges en uttrycklig rätt att överklaga även tillsynsbeslut och beslut som innebär ett försämrat områdesskydd. Kriterierna kring vilka miljöorganisationer som ges rätt att överklaga förändras också.

NNR anser att promemorian inte presenterar ett tillräckligt underlag för beslut i denna del. Enligt NNR saknas det i promemorian en godtagbar analys av Århuskonventionen och om denna t.ex. verkligen ställer krav på att samtliga beslut i tillsynsärenden ska kunna överklagas av miljöorganisationer. Det saknas vidare en tillräcklig analys och underlag beträffande den praxis som promemorian hänvisar till. Utöver detta saknas en redovisning av behovet av och möjliga alternativa lösningar till det som föreslås. Konsekvensanalysen är också bristfällig i denna del vilket innebär att det inte går att få någon uppfattning om konsekvenserna och kostnaderna för företagen av det man föreslår. I promemorian anges att en ökning av antalet överklaganden kan påverka de verksamhetsutövare vars verksamheter berörs av överklagandena. Förslagsställaren ange dock att ändringen inte förväntas leda till annat än möjligen en marginell ökning av antal överklagade mål och ärenden. NNR ifrågasätter detta påstående då det saknas åtskillig information för att underbygga detta. Exempelvis framgår inte antalet beslut det handlar om eller hur den tilltagande osäkerheten påverkar företags beslut och kostnader. NNR anser med anledning av ovanstående att en ingående konsekvensutredning måste göras innan beslut fattas.

Verksamhetsutövares deltagande i program- och planprocesser

NNR har uppmärksammat om att det finns ett behov för verksamhetsutövare inom eller i närheten av ett planområde att inkluderas i samrådsprocessen när kommunerna tar fram detalj- och översiktsplaner. Miljöbedömningar är ett vanligt inslag i dessa planeringsmanhang och berör ofta bl.a. industriell verksamhet. För att åstadkomma en långsiktighet i denna planering är det viktigt att verksamhetsutövares synpunkter inhämtas.

Konsekvensutredningen

Utöver de brister som nämnts ovan vill NNR påpeka att det saknas en närmare redovisning i konsekvensutredningen (eller hänvisningar till redovisning i övriga delar av promemorian) av i vilka fall som förslagsställaren inte lagt sig på ändringsdirektivets miniminivå, varför och effekterna av detta. Vad gäller redovisningen av de administrativa kostnaderna framgår det inte om uppgifterna som tagits från databasen Malin har räknats upp med inflationen. Som också nämnts ovan finner NNR att konsekvensutredningen brister i redovisningen av andra kostnader till följd av det som föreslås. I konsekvensutredningen anges också att förslagen inte bedöms påverka konkurrensförhållandena. NNR saknar en närmare redovisning av hur man kommit fram till detta påstående.

NNR anser att ovanstående kompletteringar av konsekvensutredningen måste göras innan beslut fattas.

NÄRINGSLIVETS REGELNÄMND

Christina Fors